תפילת חנה

(א) וַתִּתְפַּלֵּל חַנָּה וַתֹּאמַר
עָלַץ לִבִּי בַּה׳ רָמָה קַרְנִי בַּה׳
רָחַב פִּי עַל אוֹיְבָי כִּי שָׂמַחְתִּי בִּישׁוּעָתֶךָ׃
(ב) אֵין קָדוֹשׁ כַּה׳ כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ
וְאֵין צוּר כֵּא-לֹהֵינוּ׃
(ג) אַל תַּרְבּוּ תְדַבְּרוּ גְּבֹהָה גְּבֹהָה יֵצֵא עָתָק מִפִּיכֶם
כִּי אֵל דֵּעוֹת ה׳ וְלוֹ (ולא) נִתְּכְנוּ עֲלִלוֹת׃
(ד) קֶשֶׁת גִּבֹּרִים חַתִּים וְנִכְשָׁלִים אָזְרוּ חָיִל׃
(ה) שְׂבֵעִים בַּלֶּחֶם נִשְׂכָּרוּ וּרְעֵבִים חָדֵלוּ
עַד עֲקָרָה יָלְדָה שִׁבְעָה וְרַבַּת בָּנִים אֻמְלָלָה׃
(ו) ה׳ מֵמִית וּמְחַיֶּה מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל׃
(ז) ה׳ מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׁיר מַשְׁפִּיל אַף מְרוֹמֵם׃
(ח) מֵקִים מֵעָפָר דָּל מֵאַשְׁפֹּת יָרִים אֶבְיוֹן
לְהוֹשִׁיב עִם נְדִיבִים וְכִסֵּא כָבוֹד יַנְחִלֵם
כִּי לַה׳ מְצֻקֵי אֶרֶץ וַיָּשֶׁת עֲלֵיהֶם תֵּבֵל׃
(ט) רַגְלֵי חֲסִידָיו יִשְׁמֹר וּרְשָׁעִים בַּחֹשֶׁךְ יִדָּמוּ
כִּי לֹא בְכֹחַ יִגְבַּר אִישׁ׃
(י) ה׳ יֵחַתּוּ מְרִיבָיו עָלָיו בַּשָּׁמַיִם יַרְעֵם
ה׳ יָדִין אַפְסֵי אָרֶץ וְיִתֶּן עֹז לְמַלְכּוֹ
וְיָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחוֹ׃

פסיקתא רבתי (איש שלום) מג ד״ה ותהר ותלד שלשה

ד״א הלא אנכי טוב לך מעשרה בנים אילו עשרה בנים של פנינה, לא עשה אלא כשבא לפקוד את חנה היתה חנה יולדת בן אחד ופנינה קוברת שני בנים, ילדה חנה ארבעה ופנינה קוברת שמונה, והיתה חנה מעוברת בן חמישי, ונתייראה פנינה שלא תקבור שני בניה שנשתיירו לה, מה עשתה פנינה, הלכה ובקשה מן חנה, אמרה לה בבקשה ממך נעניתי לך, יודעת אני שחטאתי לך אלא וותר לי כדי שיחיו שני בני שנשתיירו לי, באותה השעה נתפללה חנה לפני הקדוש ברוך הוא, אמרה לפניו וותר לה את שני בניה שיחיו, אמר לה הקדוש ברוך הוא חייך שהיו ראויים למות אלא הואיל שנתפללת עליהם שיחיו לשמך אני קורא אותם, לפיכך הוא אומר עד עקרה ילדה שבעה שנתחשבו לה שני בנים של פנינה.

בראשית רבה ע״ב ד״ה א וילך ראובן

א וילך ראובן בימי קציר חטים...(שמואל א ב) שבעים בלחם נשכרו ורעבים חדלו עד עקרה ילדה שבעה ורבת בנים אומללה, שבעים בלחם נשכרו, זו לאה שהיתה שבעה בבנים ונשכרה, רעבים חדלו, זו רחל שהיתה רעבה לבנים חדלה, עד עקרה ילדה שבעה, זו לאה שהיתה עיקרה של בית ילדה שבעה, ורבת בנים אומללה, זו רחל שהיתה ראויה שיעמדו ממנה רובן של בנים אומללה, ומי עשה כן ה׳ ממית ומחיה.

ברכות לא.

אמר רב המנונא: כמה הלכתא גברוותא איכא למשמע מהני קראי דחנה:

וחנה היא מדברת על לבה - מכאן למתפלל צריך שיכוין לבו.

רק שפתיה נעות - מכאן למתפלל שיחתוך בשפתיו.

וקולה לא ישמע - מכאן, שאסור להגביה קולו בתפלתו.

ויחשבה עלי לשכרה - מכאן, ששכור אסור להתפלל

ויאמר אליה עלי עד מתי תשתכרין וגו׳ - אמר רבי אלעזר: מכאן, לרואה בחברו (עמוד ב׳) דבר שאינו הגון צריך להוכיחו

ותען חנה ותאמר לא אדני - אמר עולא ואיתימא רבי יוסי ברבי חנינא, אמרה ליה: לא אדון אתה בדבר זה, ולא רוח הקודש שורה עליך, שאתה חושדני בדבר זה. איכא דאמרי, הכי אמרה ליה: לא אדון אתה, לאו איכא שכינה ורוח הקודש גבך, שדנתני לכף חובה ולא דנתני לכף זכות, מי לא ידעת דאשה קשת רוח אנכי?

ויין ושכר לא שתיתי - אמר רבי אלעזר: מכאן, לנחשד בדבר שאין בו שצריך להודיעו.

אל תתן את אמתך לפני בת בליעל - אמר רבי אלעזר: מכאן, לשכור שמתפלל כאלו עובד עבודה זרה, כתיב הכא לפני בת בליעל, וכתיב התם +דברים י״ג+ יצאו אנשים בני בליעל מקרבך, מה להלן עבודה זרה, אף כאן - עבודה זרה.

ויען עלי ויאמר לכי לשלום - אמר רבי אלעזר: מכאן, לחושד את חברו בדבר שאין בו שצריך לפייסו; ולא עוד, אלא שצריך לברכו, שנאמר: וא_להי ישראל יתן את שלתך.

Brachot 31a

R. Hamnuna said: How many most important laws can be learnt from these verses relating to Hannah!

Now Hannah, she spoke in her heart: from this we learn that one who prays must direct his heart.

Only her lips moved: from this we learn that he who prays must frame the words distinctly with his lips.

But her voice could not be heard: from this, it is forbidden to raise one's voice in the Tefillah.

Therefore Eli thought she had been drunken: from this, that a drunken person is forbidden to say the Tefillah.

And Eli said unto her, How long wilt thou be drunken, etc. R. Eleazar said: From this we learn that one who sees in his neighbour something unseemly must reprove him.

And Hannah answered and said, No, my lord. ‘Ulla, or as some say R. Jose b. Hanina, said: She said to him: Thou art no lord in this matter, nor does the holy spirit rest on thee, that thou suspectest me of this thing. Some say, She said to him: Thou art no lord, [meaning] the Shechinah and the holy spirit is not with you in that you take the harsher and not the more lenient view of my conduct. Dost thou not know that I am a woman of sorrowful spirit:

I have drunk neither wine nor strong drink. R. Eleazar said: From this we learn that one who is suspected wrongfully must clear himself.

Count not thy handmaid for a daughter of Belial; a man who says the Tefillah when drunk is like one who serves idols. It is written here, Count not thy handmaid for a daughter of Belial, and it is written elsewhere, Certain sons of Belial have gone forth from the midst of thee. Just as there the term is used in connection with idolatry, so here.

Then Eli answered and said, Go in Peace. R. Eleazar said: From this we learn that one who suspects his neighbour of a fault which he has not committed must beg his pardon; nay more, he must bless him, as it says, And the God of Israel grant thy petition.8